

Statsforvalteren i Agder

Agderskogbruket i tall

Skogstatistikk og skogfondsregnskap for 2020

Tittel : Agderskogbruket i tall
Dato : 11.06.2021
Forfatter : Landbruksavdelingen ved Statsforvalteren i Agder
Foto : Landbruksavdelingen ved Statsforvalteren i Agder

Emneord : Skogbruk, avvirkning, skogkultur, skogfond,
rentemidler, skogskader

Utgiver : Statsforvalteren i Agder

Antall sider : 22

Ansv. sign : Karl Gjermund Damli

Innhold

Skogbruket i Agder 2020.....	4
Avvirkning	5
Skogkulturarbeid.....	6
Skader på skog	11
Juletre og pyntegrønt.....	13
Koronatilskudd.....	13
Skogsbilvei.....	14
Skogbruksplanlegging	17
Aktivt skogbruk	17
Skogfond og rentemidler	18
Skogoppsyn Agder	21

Skogbruket i Agder 2020

2020 ble et spesielt år også for skogbruket. For hogstentreprenørene starta året med fulle ordrebøker og stor aktivitet, mens det mot slutten av året var lav ordreinngang og ledig kapasitet. Dette på tross av rekordetterspørsel etter trelast og trelastpriser som steg og steg ut gjennom året. Like før årsskiftet til 2021 økte prisene på tømmer også og det normaliserte seg etter hvert for hogstentreprenørene. I en overgangsperiode hadde koronatilskuddet en funksjon i å opprettholde aktiviteten i primærskogbruket.

I 2019 var det barkbilleangrepene i Sverige og mellom-Europa som preget markedet, og da særlig for massevirke. Ved årsskiftet 2020 var situasjonen stabil, men så kom koroanpandemien. Frykt for overutbud av tømmer og redusert etterspørsel etter treprodukter preget starten av denne fasen. 2020 ble avsluttet med en historisk sterk etterspørsel etter trelast og man så også antydning til økning i etterspørselen etter produktene som lages av massevirke, kartong og papir m.m.

Avvirkning

I 2020 endte den totale tømmeravvirkningen til industriformål i Norge på 10,36 millioner m³, dette er en reduksjon på i overkant av 800 000 m³ (-7,3 prosent) fra 2019. Avvirkningen i Agder endte i 2020 på 868 000 m³, noe som er på nivå med 2019 og vesentlig høyere enn et gjennomsnitt av de ti siste årene, se figur 1.

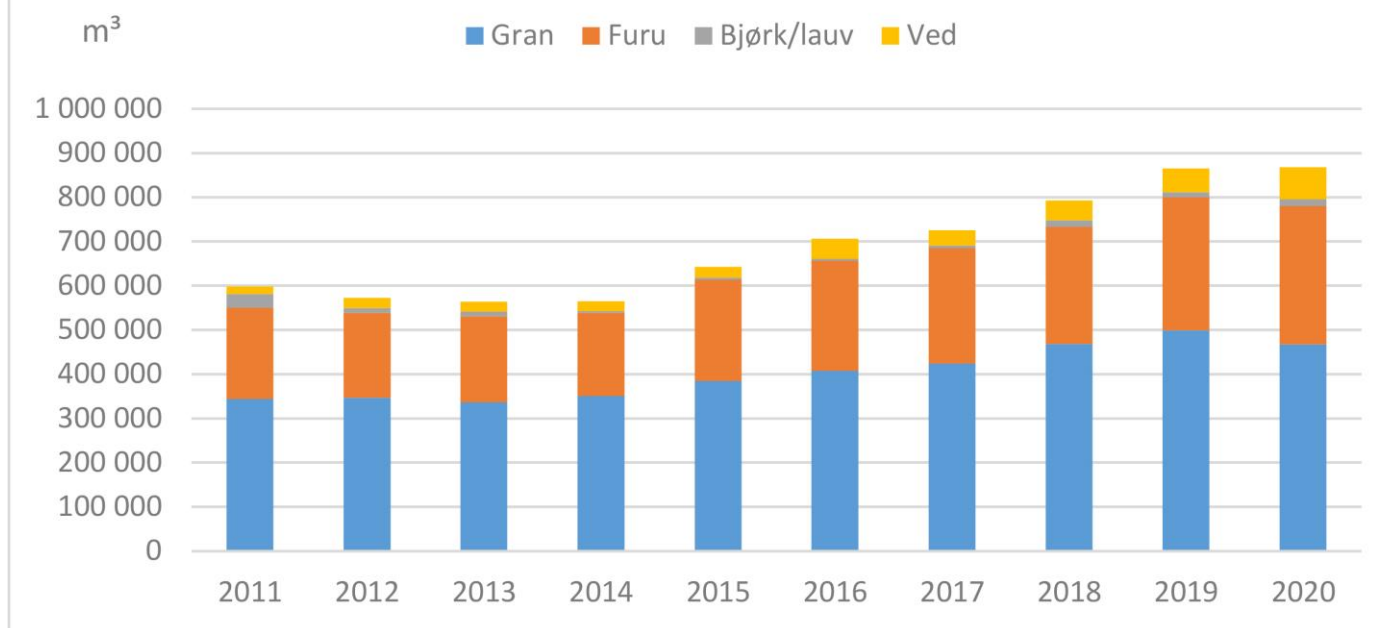
Gran er viktigste treslag med totalt 467 000 m³ levert til industrien, mens det ble levert 313 000 m³ furu. Lindesnes, Birkenes og Åmli var de tre kommunene med størst avvirkning, med henholdsvis 119 000 m³, 86 000 m³ og 69 500 m³. Skogeierne i Lindesnes kommune var de som leverte høyest volum av gran (78 000 m³), mens skogeierne i Åmli leverte hele 45 000 m³ furu.

Totalt hadde avvirket tømmer volum en bruttoverdi (salgsverdi på tømmeret) på i overkant av 300 mill. kr. Store deler av volumene som blir hogd i Agder videreføres i Agder og bidrar til en verdiskapning lokalt som er vesentlig større enn bruttoverdien på tømmeret.

Tabell 1: Avvirkning av tømmer per kommune og totalt i Agder.

Kommune	Gran m3	Furu m3	Lauv,indus trvirke m3	Ved til brensel, m3	Sum avvirket	Bruttoverdi
4201 Risør	5 525	3 221	543	1 424	10 713	3 556 806
4202 Grimstad	11 842	4 945	497	1 792	19 076	6 706 086
4203 Arendal	17 047	17 469	1 812	3 971	40 299	14 184 632
4204 Kristiansand	29 932	20 532	1 499	5 403	57 366	20 635 754
4205 Lindesnes	78 404	24 951	3 188	12 785	119 328	41 970 374
4206 Farsund	9 161	576	36	3 066	12 839	3 572 328
4207 Flekkefjord	10 338	1 390	33	499	12 260	4 481 292
4211 Gjerstad	16 371	14 270	1 167	4 466	36 274	12 650 649
4212 Vegårshei	20 953	24 114	1 282	5 173	51 522	17 723 556
4213 Tvedestrand	19 817	9 205	1 191	4 203	34 416	12 239 079
4214 Froland	18 453	26 079	745	5 047	50 324	17 278 522
4215 Lillesand	1 515	1 328	220	754	3 817	1 287 762
4216 Birkenes	55 700	23 279	252	6 615	85 846	30 230 699
4217 Åmli	19 994	44 891	1 235	3 395	69 515	23 664 388
4218 Iveland	5 682	16 984	3	825	23 494	8 480 172
4219 Evje og Hornnes	13 022	15 997	47	1 314	30 380	10 604 718
4220 Bygland	17 144	13 993	106	958	32 201	10 905 350
4221 Valle	7 383	9 194	21	1 072	17 670	6 011 325
4222 Bykle	10	64	0	0	74	28 247
4223 Vennesla	16 045	11 727	58	1 055	28 885	10 766 534
4224 Åseral	5 325	4 569	52	548	10 494	3 492 339
4225 Lyngdal	44 079	5 159	870	2 453	52 561	18 981 331
4226 Hægebostad	13 241	4 970	200	3 706	22 117	7 436 727
4227 Kvinesdal	24 658	9 502	435	1 400	35 995	13 161 156
4228 Sirdal	5 424	4 482	124	286	10 316	3 656 240
Totalt	467 065	312 891	15 616	72 210	867 782	303 706 066

Kvantum industritrevirke og ved til brensel

Figur 1: Utvikling i avvirkningen (m³) i Agder 2011–2020 fordelt på ved, lauv, furu og gran til industrielt formål.

Skogkulturarbeid

I 2020 fikk Agder kr 7,2 mill. i grunnbevilgning. Tilleggsbevilgning i etterkant har gjort at totalbevilgningen endte på kr 9 174 000 i ordinær tildeling fra Landbruksdirektoratet til skogkultur. I tillegg har enkelte kommuner egne midler, noe som totalt utgjorde ca. kr 640 000 i 2020.

Grunnet stor pågang for tilskuddsmidlene de siste årene, har alle kommunene redusert tilskuddssats til skogeier for å få midlene til å strekke til på en rettferdig og god måte. De samlede investeringskostnadene i skogkultur i Agder økte med ca. 7,0 mill. i 2019 sammenliknet med de to foregående år. I 2020 økte investeringskostnadene med ytterligere 2,8 mill. og endte på drøyt 32 mill.

Det var noe redusert planteaktivitet i 2020 sammenliknet med rekordåret 2019. I Agder ble det satt ut i underkant av 2 mill. planter. Kommunene Birkenes (209 700 planter), Evje og Hornnes (104 000) og Arendal (70 500) var de tre med flest planter i østre deler av fylket. Tilsvarende for vestre deler: Lindesnes (499 500), Lyngdal (212 000) og Kristiansand (131 000).

Tabell 2: Skogkultur 2020 – nyanlegg.

Kommune	Flaterydding dekar	Forarb.Sprøyting da	Areal Nyplanting	Antall Nyplanting	Kostnad forarbeid	Forarbeid kommunale og statstilskudd
4201 Risør	42	15	109	10 250	86 555	9 620,00
4202 Grimstad	4	13	309	45 200	312 100	68 566,00
4203 Arendal	320	4	688	70 450	502 002	109 909,00
4204 Kristiansand	10		704	131 015	912 297	333 900,00
4205 Lindesnes	93	31	2 751	499 496	3 438 804	1 077 395,00
4206 Farsund		11	363	68 472	488 205	198 323,00
4207 Flekkefjord		6	221	43 400	320 065	46 017,00
4211 Gjerstad	17		142	19 100	129 103	10 400,00
4212 Vegårshei	146		601	54 500	386 460	58 890,00
4213 Tvedestrand			318	30 550	221 680	15 925,00
4214 Froland	87		453	61 250	400 906	93 276,00
4215 Lillesand			96	15 700	99 440	36 249,00
4216 Birkenes	82	112	1 476	209 655	1 458 360	51 025,00
4217 Åmli	45		390	57 800	422 445	32 890,00
4218 Iveland	21		125	21 560	160 502	36 206,00
4219 Evje og Hornnes			519	103 960	683 915	215 887,00
4220 Bygland			212	43 000	285 575	78 315,00
4221 Valle			146	21 570	150 070	32 073,00
4222 Bykle			7	1 000	6 750	2 600,00
4223 Vennesla			626	89 400	606 640	196 049,00
4224 Åseral		10			5 040	0,00
4225 Lyngdal	37		1 103	212 038	1 477 614	359 999,00
4226 Hægebostad			493	88 950	607 292	217 108,00
4227 Kvinesdal	2	18	270	54 100	372 848	152 040,00
4228 Sirdal			196	24 900	173 645	138 496,00
Totalt	906	220	12 318	1 977 316	13 708 310	3 571 158,00

Suppleringsplanting utgjorde i tillegg 117 000 planter. Økt avvirkning de siste årene og en høy granandel i vestre deler av fylket, tilsier et økt årlig behov for granplanter. Om en forutsetter 40–45 m³ per daa i snitt for granskogen, blir hogstareal 10 400–11 700 dekar. Plantebehov vil da være mellom 1,9 og 2,1 mill. planter totalt, forutsatt 180 planter per daa. Planterresultatene fra de siste årene indikerer at vi nærmer oss et akseptabelt nivå, men at det likevel bør økes med 10 %. Skogplanting er et nasjonalt satsningsområde blant annet på grunn av skogens rolle i klimasammenheng.

Det ble i 2016 innført to nye statlige tilskuddsordninger med et politisk klimamål; tilskudd til tettere planting og tilskudd til gjødsling for klima. I 2020 er det utbetalt et samlet tilskudd til ordningen "tettere planting" på ca. kr 746 000 i Agderfylkene. Gjennom en annen relativt ny ordning med tilskudd til fastmarksgjødsling ble det gjødslet et samlet areal på 39 daa i Agder i 2020. Agder er definert inn i kvoteregulert utslippssone av nitrogen til Skagerak. Det satte klare begrensninger for gjødsling i vår region. Kvotene gis for tre år, 2020 var det siste året i treårsperioden.

Tabell 3: Skogkultur 2020 – etterarbeid.

Kommune	Areal ungskogpleie (inkl. eldre koder for avstandsrefulering og mek etterarbeid)	Etterarb. Sprøyting g da	Suppleringsplanting stk.	Kostnad etterarbeid	Etterarb.kommunale og statstilskudd
4201 Risør	482		600	258 435	89 512
4202 Grimstad	1 840	3	4 520	826 775	285 027
4203 Arendal	1 150	2	300	506 705	197 042
4204 Kristiansand	1 353		7 780	686 759	201 455
4205 Lindesnes	4 560	19	34 393	2 419 169	722 316
4206 Farsund	243		10 001	235 415	89 320
4207 Flekkefjord	223			104 361	31 307
4211 Gjerstad	808	10	5 065	406 772	133 684
4212 Vegårshei	4 151		4 750	1 672 289	668 143
4213 Tvedestrand	766	178	3 600	379 730	142 455
4214 Froland	3 239	8	900	1 423 613	556 910
4215 Lillesand	443	9	800	243 770	71 570
4216 Birkenes	3 000	202	2 400	1 423 895	515 634
4217 Åmli	3 817		14 400	1 473 613	579 420
4218 Iveland	794		600	299 988	89 449
4219 Evje og Hornnes	1 255		4 200	451 396	138 420
4220 Bygland	536	7	2 600	275 790	81 211
4221 Valle	28		3 300	41 938	13 577
4222 Bykle	27			12 150	3 645
4223 Vennesla	1 610		5 500	645 751	222 077
4224 Åseral	267	24		122 281	57 275
4225 Lyngdal	1 481	11	4 910	776 823	206 060
4226 Hægebostad	320		5 450	229 505	70 166
4227 Kvinesdal	191		700	115 687	47 093
4228 Sirdal	382			232 776	94 718
Totalt	32 966	473	116 769	15 265 385	5 307 486

Ungskogpleie er en lønnsom og viktig investering, både med tanke på økonomi og klima, likevel har det over tid blitt utført for lite ungsogpleie i fylket. Arealet med utført ungsogpleie i Agder har hatt en god økning i 2020. Det ble totalt utført ungsogpleie på 33 000 dekar. I 2019 var arealet i underkant av 24 000 dekar. Dette er en svært positiv økning. For lav aktivitet på ungsogpleie har vært en bekymring i flere år. Nå er aktiviteten omtrent der den bør være, om man ser bort fra etterslep. Det viktig å jobbe for at aktiviteten ikke reduseres i nevneverdig grad.

I vestre deler av Agder toppet Lindesnes (4560 daa) og Vennesla (1610 daa) listen, mens i østre deler var det i kommunene Vegårshei (4151 daa) og Åmli (3817 daa) det ble utført mest ungsogpleie. Kommunene Grimstad, Arendal, Froland, Birkenes, Evje og Hornnes, Kristiansand og Lyngdal har alle en aktivitet på mellom 1000 og 3500 dekar ungsogpleie i 2020.

Aktiviteten på ungsogpleie har lenge vært lav, og da særlig for vestre deler av fylket. Skal man klare å produsere virke med bra kvalitet fremover, er det viktig å ha fokus på ungsogpleie. På grunn av rask økning i hogsten i vest samt nevnte etterslep er det forventet at behovet for ungsogpleie i årene fremover øker og arealet bør derfor opp i ca. 40 000 dekar årlig for å sikre fremtidsskogen best mulig vilkår. Den største økningen bør være i de grandominerte områdene vest i fylket.

Det ble totalt markberedt 7800 dekar i 2020. Dette er en økning på omtrent 1000 dekar fra 2019.

Tabell 4: Markberedning 2020.

HVDTEKST Kommune	MARKBEREDNING		
	AREAL	KOSTNAD	Kostnad per areal
4201 Risør	50	15 000	300,00
4202 Grimstad	79	43 257	547,56
4203 Arendal	136	37 300	274,26
4204 Kristiansand	547	293 996	537,47
4205 Lindesnes	1 614	857 379	531,21
4211 Gjerstad	140	57 713	412,23
4212 Vegårshei	470	92 655	197,14
4213 Tvedestrand	95	50 400	530,53
4214 Froland	170	88 860	522,71
4215 Lillesand	28	14 850	530,36
4216 Birkenes	947	334 746	353,48
4217 Åmli	612	264 644	432,42
4218 Iveland	866	276 107	318,83
4219 Evje og Hornnes	455	212 222	466,42
4220 Bygland	122	62 180	509,67
4221 Valle	24	13 965	581,88
4223 Vennesla	579	253 275	437,44
4224 Åseral	221	107 350	485,75
4225 Lyngdal	611	245 252	401,39
Totalt	7 766	3 321 150	427,65

De siste årene er det registrert en stor andel snutebilleskader lokalt, og da særlig i vestre del av Agder. I 2020 kom det mindre tilbakemeldinger om snutebilleskader enn tidligere år. Statsforvalteren mistenker at problemet er større enn hva som rapporteres inn. Markberedning (og rett plantebehandling) er det tiltaket som både svensk og norsk skogforskning peker på gir best resultat. Areal med markberedning på både gran- og furumark bør økes i vestre deler av Agder.

Sett i forhold til 2019 har det vært en vesentlig økning innenfor flere av tiltakene. Det er bra, men fortsatt bør både plantetall, areal med ungsogspleie og areal for markberedning øke. Det er derfor viktig med et økt fokus på disse tiltakene hos skogeiere, i skogeierforeningen, kommunene og hos Statsforvalteren.

Planting og ungsogspleie er av de mest lønnsomme tiltak skogeiere kan gjøre, særlig i en tid med lav rente på kapitalplassering. Med ungsogspleie til rett tid, sikrer man tidligere investeringer i planting, og bidrar til en bra produksjon og kvalitet på fremtidsskogen. På eiendomsnivå bør skogeier prioritere de beste bonitetene. De siste årene har nær alle kommunene i fylkene hatt faghjelpsordning på skog. Faghjelpsordningen er et svært godt tiltak, og en ser at de områdene som har slike ordninger får bedre resultater enn de som er uten. Statsforvalteren anbefaler derfor dette videreført.

Tabell 5: Investeringer og tilskudd i skogkultur de siste 10 år i Agder.

År	Investeringskostnad i kr*	Forbruk tilskudd i kr**
2010	12 201 985	5 317 462
2011	15 715 994	6 015 612
2012	20 423 499	7 157 728
2013	19 065 099	6 188 328
2014	20 356 877	6 898 957
2015	22 198 067	7 615 348
2016	23 982 884	7 696 926
2017	24 538 281	7 632 579
2018	21 807 864	6 689 247
2019	29 460 698	8 284 748
2020	33 261 294	10 531 454

* Alle tiltak unntatt juletreproduksjon og inngjerding.

**Kommunene har tom 2009 kunne prioritere midlene til skogkultur selv. Fra 2010 ble midlene øremerket NMSK eller SMIL. For 2017, 2018, 2019 og 2020 kommer i tillegg kommunale tilskudd.

Etter bærekraftforskriften er skogeier lovpålagt å sørge for tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst. Dette lovkravet følger kommunene opp gjennom foryngelseskontrollen og resultatkontroll. Det benyttes felles metodikk for disse kontrollene over hele landet. Landbruksdirektoratet ber Statsforvalteren tydeliggjøre kommunens kontrollansvar knyttet til foryngelsesplikten etter skogbruksloven. På grunn av arealbruksendringer, tynninger og ikke utførte kontroller, faller dessverre en del av kontrollflatene ut. Statsforvalteren registrerer fortsatt at enkelte ikke følger regelverket og sørger for tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst, eller planter tilstrekkelig antall planter etter granhogst.

Skader på skog

Snutebiller er et stort og kostbart problem for mange skogeiere som skal forynge granfelt. Snutebillene finnes i begge fylkene, men det er flere og større skader jo lenger vest en kommer. Lokalt er det fortsatt store snutebilleskader, men vi ser en nedgang i innmeldte felter med mye avgang til tross for at hogstaktiviteten er stor. Bruk av store, vitale planter kombinert med markberedning er anbefalt. Alternativt må en vente 2–4 år etter hogst.

For å redusere snutebilleskader og følger av dette, innførte Fylkesmannen i Vest-Agder en prøveordning med ekstra statstilskudd til arealer som var særlig hardt rammet i 2014. Ordningen ble videreført til og med 2019, og det ble brukt ca. 0,3 mill. kr årlig til dette. For 2019 ble det innført en nasjonal ordning der det gis 50 % tilskudd til suppleringsplanting på etablerte plantefelt (plantet eller naturlig forynget) der plantene har utgått grunnet tørke eller andre årsaker. Denne ordningen holder fram i 2020 og 2021. I 2020 ble det gitt ca. 157 000 kr i tilskudd gjennom denne ordningen.

Nivået av stor granbarkbille i Sør-Norge er nå 49 % av hva det var ved slutten av barkbilleutbruddet på 1970-tallet. De fleste fylkene eller delfylkene har en økning i fangstene av stor granbarkbille per felle fra 2019 til 2020, mens det er en nedgang i Vestfold, Nordland og gamle Aust-Agder. Ved slutten av utbruddet på 1970-tallet hadde Vestfold og Telemark rundt 25 000 biller per felle, men i 2020 er det ingen fylker eller delfylker som overstiger 10 000 biller per felle.

I gamle Vest-Agder var det en økning på 124 % biller pr. felle fra 2019 til 2020. Sammenlikner man dette med fangstene fra 2018 er økningen på 357 %. Antall biller pr. felle varierer fra 1605 til 4353 i gamle Vest-Agder og fra 1774 til 11 023 i gamle Aust-Agder. Det ble ikke meldt om noen angrep av stor granbarkbille i Agder sesongen 2020. Det er likevel viktig å følge situasjonen tett, slik at tiltak kan settes inn dersom situasjonen skulle kreve det.

Løpende oversikt over innmeldte skogskader finnes på nettsiden www.skogskader.no

Juletre og pyntegrønt

Produksjon av juletre- og pyntegrønt har gjennom flere år vært en vekstnæring i Agder. Det antas at det høstes omtrent 15 000 juletre de siste årene. Ca. 1/3 av dette selges på engrosmarkedet, mens resten selges på detaljmarkedet. Stadig flere satser på salg fra gården. Gjennom utvidet tilbud og flere produkter kan dette være en måte å øke verdiskapingen knyttet til juletreproduksjon. Trærne med best kvalitet gir best priser, dårlige kvaliteter er vanskelige å omsette. Vanligste arter er vanlig gran, Normannsgran og Fjelledelgran. Også i 2020 opplevde juletreprodusentene stor konkurranse fra billig dansk import.

Mesteparten av pyntegrønt produksjonen nasjonalt foregår vest i fylket, og det er et potensial for økt produksjon i østre deler av fylket. Nobel er størst, mens sypress er nest viktigste art. Prisene på pyntegrønt har stått stille lenge. Markedet tillater økt norsk produksjon, men rekrutteringen til denne delen av næringen er svak.

Skogfondordningen er svært gunstig for juletre- og pyntegrøntproduksjon (som for ordinær skogproduksjon). Flere av skogeierne som driver med juletre og pyntegrønt benytter mulighetene som ligger i ordningen, og denne bør benyttes av enda flere. Gjennom blant annet organisasjonen Agder Juletre kan nye skogeiere som vurderer slike produksjoner få faglig bistand.

Koronatilskudd

Ordningen med ekstraordinært tilskudd for å opprettholde hogstaktivitet i skogbruket i 2020 har vært positiv for Agder. Den har bidratt til uttak av virke ved utfordrende og krevende driftsforhold samt opprettholdt sysselsetting for skogsentreprenørene i en utfordrende tid for næringsaktørene.

Regjeringen bevilget 50 millioner kr i revidert statsbudsjett til tiltakspakke for å opprettholde aktiviteten i skogbruket under den pågående koronapandemien. Tilskuddsordningen var ment å avhjelpe negative konsekvenser i skogbruket som følge av utbruddet av koronapandemien ved å bidra til at skogeiere i økt grad sysselsetter skogsentreprenører med helmekanisk driftsutstyr eller taubane.

For Agder var det utover sommeren og høsten stor og økende etterspørsel etter tilskudd til skogsdrifter som inngår i formålet med ordningen. Hovedsakelig var det helmekaniserte drifter med høy driftskostnad som har vært aktuelle i Agder, og særlig drifter i bratt og vanskelig terreng, lang terrengtransport og drifter med lav kubikkmasse per dekar. Det har også vært noen drifter innen helmekanisert tynning og taubanedrift i Agder.

Det kom inn 101 søknader totalt og tildelt tilskudd på til sammen 5 190 000 kr. 6 av søknadene ble siden trukket tilbake da de ikke fikk driftsapparat innen fristen. Det ble totalt avvirket 116 000 m³ tømmer med koronatilskudd. Totale driftskostnader, inkludert manuell felling og oppretting av sporskader, var på 28,1 mill. kr og med en gjennomsnittlig driftspris på kr 242 kr/m³. Driftspris har variert fra 175 til 350 kr/m³, der tynningsdrifter har vært dyrest. Totalt ble det avvirket et areal på omtrent 9100 daa.

Skogsbilvei

De siste årene har Agder hatt rekordhøy interesse for ny- og ombygging av skogsveier. De to siste årene har investeringene vært mellom 50–68 mill. kr årlig. Økningen er i tråd med politiske signaler om satsning på økt skogsveibygging. Skogeiers egne midler i investeringene var 42,5 mill. kr i 2020. Det er fortsatt behov for bedre dekning av skogsbil- og traktorveinettet i fylket, og skogeierne følger nå opp.

Skogsbilveinettet kan med fordel mange plasser erstatte enklere veier for traktor og traktorveinettet burde i flere områder hatt bedre dekning. Det største investeringsbehovet ligger trolig allikevel i oppgradering av standard og oppussing av eksisterende veianlegg. Med den nå økende interessen ser Statsforvalteren at det er behov for mer tilskuddsmidler til landsdelen hvis en skal klare å opprettholde den tilvendte tilskuddsprosent til skogeier fra statstilskuddet.

De siste årene har Agder hatt en sertifisert veiplanlegger, Terje Asdal, til å forestå detaljplanleggingen av alle nye skogsbilveier, samt en del traktorveier. Dette har uten tvil styrket kvaliteten på de prioriterte anleggene. Asdals kompetanse i faget gir også et lagt bedre kunnskapsgrunnlag for de kommunalt ansvarlige underveis i prosess fra søknad til ferdig bygget anlegg.

Fra 2007 til og med 2019 hadde Fylkesmannen ansvar for tilskuddsforvaltningen for alle landbruksveiene i Agder (VA + AA). I felles retningslinjer for prioritering av tilskudd til skogsveier i Agderfylkene, var det en tydelig satsning på hovedatkomstveier og felles bilveianlegg i veiklasse 3, 4 og 7. Fra 01.01.2020 ble regionreformen satt i verk, og kommunene fikk overført ansvaret for tilskuddsforvaltningen av skogsveier. Hver kommune har etter dette utarbeidet egne retningslinjer for prioritering av tilskuddene, de aller fleste med samme prioritering som Fylkesmannen tidligere hadde.

Fra 01.01.2020 ble Fylkesmannens rolle å dele tildelt tilskuddsrammen videre ut til kommunene. Skogbruksansvarlige prioriterte og fordelte disse midlene (samt evnt kommunale tilskuddsmidler) videre til enkelte anlegg i egen kommune. Fylkesmannen i Agder fikk i 2020 tildelt 12,4 mill. kr i ordinær tildeling. Grunnet inntrekning og omfordeling av veimidler til ekstraordinært plantetilskudd mistet vi 1,5 mill. kr, men fikk innvilget søknad om ekstrabevilgning frå Landbruksdirektoratet på 2,72 mill. kr i november. Totalt ble det derfor bevilget 13,62 mill. kr i statstilskudd til nye anlegg i 2020.

Tabell 6: Investeringer i skogsveier 2020.

Veitype	Med tilskudd			Uten tilskudd		Sum
	Kostnad i 1000 kr	Tilskudd i 1000 kr	Gj. snitt i prosent	Kostnad i 1000 kr	Kostnad i 1000 kr	
Bilveier	51 269	17 462	34	790		52 059
Traktorveier	11 878	3 078	26	4 112		15 990
Sum 2020	63 147	20 540	31	4 902		68 049
Sum 2019	42 858	15 735	35	7 423		50 281

Totalt ble det investert nesten 70 mill. kr til skogsveier i Agder i 2020. Det aller vesentligste av dette gikk til skogsbilveier. For tilskuddsveiene går det mer midler til bilveier enn traktorveier, mens traktorveier dominerer blant veier bygget uten statstilskudd. Søknader og bygging av skogsveier er har økt ytterligere i 2020 sammenliknet med tidligere år. Det er nå så høyt nivå at det er utfordringer med å få nok stats-tilskudd til landsdelen. På grunn av press på tilskuddsmidler, sank tilskuddsandelen til bilveier i klasse 3, 4 og (5 noen få veier) ned fra 39 % i 2019 til 34 % i 2020. For traktorveier v.kl. 7 sank tilskuddsandelen fra 28 til 26 % i 2020.

Byggekostnadene i Agder er relativt høye grunnet kupert terreng med mye stein. Gjennom mange år har Fylkesmennene i de gamle Agderfylkene krevd bruk av sprengt stein for økt stabilitet i veien – noe som har vært en vellykket strategi. Priser for veibygging hos entreprenørene varierer blant annet med tilgang på andre byggeprosjekter, og har økt ytterligere de siste år. Statistikk over anleggskostnadene blir noe misvisende grunnet at veier er påbegynt og avsluttet ulike år.

Skogfondsregnskapene for Agder viser at det ble brukt 32,7 mill. kr fra skogfondsmidler til veiinvesteringer i 2020. Dette er litt lavere enn året før.

Det ligger en stor utfordring i å opprettholde kvaliteten på den delen av skogsbilveinettet som er bygd med en tilfredsstillende standard ved anleggstidspunkt. Til vedlikehold av skogsbilveier i Agder ble det brukt 5,3 mill. kr jf. skogfondregnskapet i 2020. Investeringene i veivedlikehold er lave i Agderfylkene som i resten av landet.

Tabell 7: Ferdig bygde landbruksveier 2020 med statstilskudd.

Anlegg med statstilskudd	Lengde i m	Kostnad kr	kr/m
Bilveier nyanlegg	10 020	11 775 046	1 175
Bilveier ombygging	20 536	13 808 413	672
Traktorveier nyanlegg	13 690	7 885 662	576
Traktorveier ombygging	9 714	3 992 365	411
sum	53 960	37 461 486	

Tabellen over viser ferdig bygde landbruksveier med statstilskudd. I 2019 ble ferdigstilt 15,7 km nye skogsbilveier, og ombygd 21,7 km skogsbilvei. Det ble videre ferdigstilt 13,2 km nye traktorveier samt ombygget 6,0 km traktorvei. Traktorveier i denne tabellen betyr tunge traktorveier (veiklasse 7).

Tabell 8: Ferdig bygde landbruksveier 2020 uten statstilskudd

Anlegg uten statstilskudd	Lengde i m	Kostnad kr	kr/m
Bilveier nyanlegg	717	590 000	823
Bilveier ombygging	1 150	190 192	165
Traktorveier nyanlegg	34 752	3 999 747	115
Traktorveier ombygging	1 161	113 100	97
sum	37 780	4 893 039	

Tabellen over viser ferdig bygde landbruksveier uten statstilskudd. Traktorvei i denne tabellen er i hovedsak lettere traktorveier (veiklasse 8 og enkle veier). Bilveier er veiklasse 3, 4 og 5. Det er nybygget 1,4 km skogsbilvei, og 43,8 km traktorvei, samt ombygget 1,2 km bilvei og 11,3 km traktorvei uten stats-tilskudd i løpet av 2019. Relativt sett er Agder blant de fylkene med høyeste andel av traktorveier bygget uten tilskudd (det meste i veiklasse 8) i landet. Veiklasse 8 bygges gjerne ut fra kortsiktige økonomiske vurderinger av skogeier.

Skogbruksplanlegging

I 2020 er skogbruksplanprosjektet i Arendal og Tvedestrand avsluttet. Oppslutningen har vært god med en bestillingsprosent på henholdsvis 65 og 80 %. I Marnardal endte oppslutningen på ca. 60 %, med ca. 190 skogeier som bestilte plan. Markbefaringen i Marnardalsprosjektet ble gjennomført sommeren 2020, og prosjektet ventes avsluttet med leveranse til skogeierne i 2021. Farsund, Lyngdal, Hægebostad og Flekkefjord kommuner ble igangsettes som et stort felles prosjekt. Informasjon og tilbud ble sendt ut høsten 2020 til over 1800 skogeiere totalt. Markbefaringen forventes gjennomført 2021 med leveranse av planer i 2022. I 2021 er det planlagt oppstart av skogbruksplanprosess i gamle Songdalen kommune.

Aktivt skogbruk

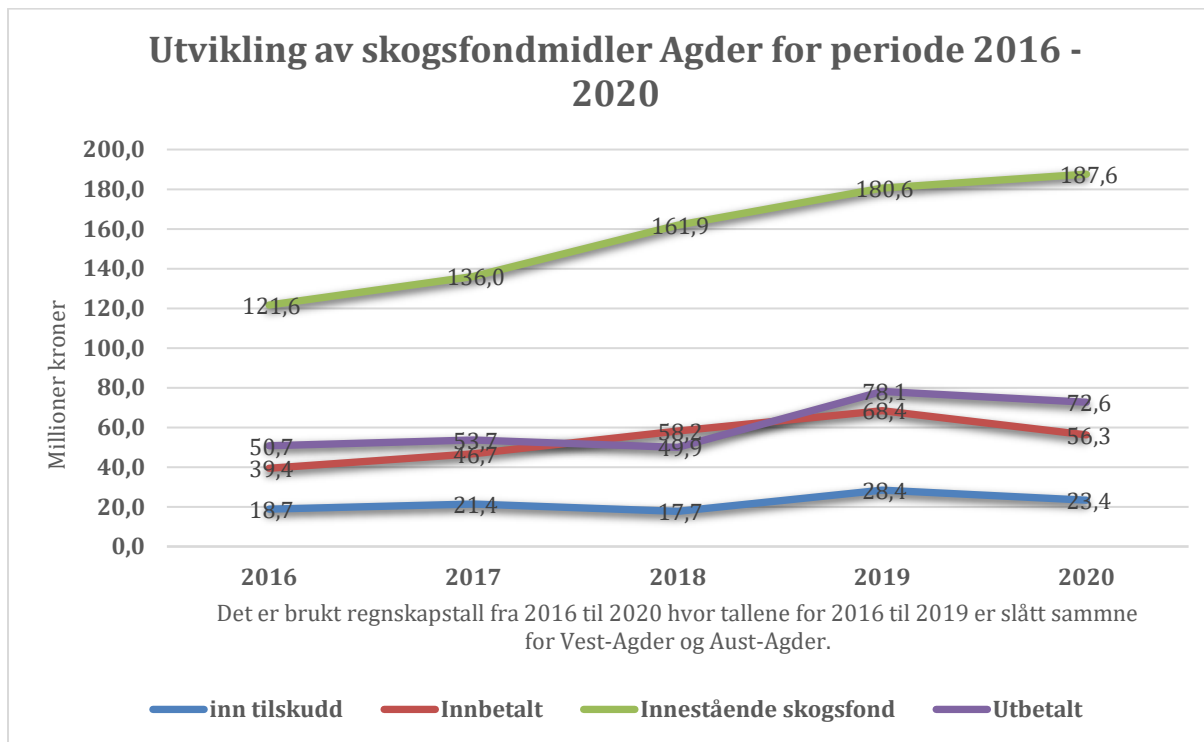
2020 var et spesielt år med tanke på alle restriksjonene rundt å samle folk. Det ble likevel holdt 49 kurs i 2020, noe som naturlig nok var en nedgang fra 2019, men godt over hva en kunne forvente. Som tidligere har de fleste kursene gått på hogst og hogstteknikk, motorsag, og dokumentert opplæring. Kurs innen skogfond og ungsogpleie bør absolutt flere skogeiere delta på! Vi anmoder skogeiere om å ta kontakt med sitt lokale skogeierlag, kommune eller Aktiv skogkurs instruktører om en ønsker kurs lokalt.

Tabell 9: Kursoversikt Aktivt skogbruk.

Aktivt skogbruk-kurs Agder	Antall
Vedlikehold av motorsag	14
Hogst	24
Ungskogpleie	4
Foryngelse	1
PEFC-skogstandard	1
Andre kurs	5
Sum 2020	49
Sum 2019	66
Sum 2018	75

Skogfond og rentemidler

I starten av 2020 hadde skogeierne i Agder 180,6 mill. kr i innestående skogfond. Verdien av innmålt virke i Agder endte på totalt 306 millioner kr, og med et gjennomsnittlig skogfondstrekk på 18 % ble det innbetalt 56 millioner kr i skogfond. Stats- og kommunetilskudd utgjorde 23,4 mill. kr i 2020. De totale utbetalingene (skogfond, frigitte midler og tilskudd) lå på 72,6 mill. kr. Det førte til at totalt innestående skogfond økte med ca. 7 mill. kr i løpet av året. Det er naturlig at innestående skogfond øker i perioder med økt hogstaktivitet. Dette gir et godt grunnlag for å gjennomføre investeringer i skogen i årene som kommer.

Figur 2: Skogfond – innestående midler, innbetalt og utbetalte midler og tilskudd.

Omløpshastigheten på skogfondet er et relevant mål, det vil si tiden det tar fra skogeierne setter pengene inn på skogfondskontoen, til de realiseres i konkrete skogbrukstiltak. På Agder ligger omløpshastigheten på ca. 2,5 år.

Tabell 10: Skogfondsregnskap 2020.

Skogfondsregnskap per 31.12.2020 for Agder

Utbetalt skogfond spesifisert på formål

Kommune	Skogkultur m/skf 85%	Veg m/skf 85%	Miljø- tiltak	MVA	Diverse formål	Skogbruks- planer	Veg vedlikehold	Tilb. bet. < 10 da	Overfør. mellom konti	Frigitt
4201 Risør	317139	488086	-	21248	1458	-	-	-	16810	-
4202 Grimstad	1222312	391291	-	139063	16138	-	270936	-	-	-
4203 Arendal	1031186	562219	-	56337	16371	288860	220587	1963	-	-
4204 Kristiansand	1874038	3577843	-	238479	8652	64934	221932	-	46036	-
4205 Lindesnes	6074255	8017207	-	327325	23406	23441	579692	7791	35051	315511
4206 Farsund	838395	404936	-	41496	2182	-	64850	22601	-205000	5908
4207 Flekkefjord	338195	27259	-	1658	3692	-	3332	-	-	-
4211 Gjerstad	577883	401526	-	32288	3254	50000	26012	-	-22810	-
4212 Vegårshei	2009548	2009250	-	1756	12142	-	223565	-	-	-
4213 Tvedestrand	619462	355963	-	10473	8040	197381	100626	-	-	-
4214 Froland	1950196	1597731	-	149880	31596	900	790290	4097	-	220000
4215 Lillesand	374557	438814	-	8557	4322	-	4320	-	-	-
4216 Birkenes	3236204	1859728	-	297351	31352	450	1310151	-	-	-
4217 Åmli	2378815	4470821	-	180918	20462	15000	566478	-	236	10651
4218 Iveland	682668	585709	-	20333	4263	2750	235073	-	1008	-
4219 Evje og Hornnes	1264923	1616044	-	99033	20018	7864	187333	-	150	-
4220 Bygland	605968	404294	-	81020	15524	0	63323	-	-	-
4221 Valle	205466	1295	-	16417	7944	8151	21987	-	-	33086
4222 Bykle	18900	-	-	688	1548	-	-	-	-	-
4223 Vennesla	1408175	742334	-	62569	14267	-	44490	-	-	58000
4224 Åseral	232685	113125	-	-	995	-	21314	-	-	-
4225 Lyngdal	2297744	3038180	8125	104756	2895	-	65645	-	135000	-
4226 Hægebostad	777261	655912	-	32233	1285	-	77932	-	-	-
4227 Kvinesdal	465313	769871	6500	79284	246	-	139542	20937	-	-
4228 Sirdal	278321	136300	-	12504	-	7081	8000	-	-	-
Totalt	31079609	32665737	14625	2015665	252052	666811	5247409	57389	6481	643156

Rentemiddelregnskapet

I 2020 var renteinntektene fra skogfondet på 2,3 mill. kr. Det er disse rentemidlene som fordeles og budsjetters til forbruk i 2021. Overføring til Landbruksdirektoratet, skogeierforening og Statsforvalteren følger standard satser jf. skogfondsforskriften, og utgjorde 1,2 mill. kroner i 2020. Overføringene fordeles slik: 0–20 % trinnsats til Landbruksdirektoratet, 30 % til skogeierandelslag i Norges skogeierforbund og 15 % til Fylkesmannen. Resterende midler beholder kommunene.

Tabell 11: Rentemiddelregnskap 2020.

Rentemiddelregnskap per 31.12.2020 for Agder

Kommune	Beholdning 1.1.2020	Utbetalinger	Overført fylke, Ldir, andelslag	Innvunne renter	Andre inntekter	Satt av til prosjekt	Hentet fra prosjekt	Beholdning 31.12.2020
4200 Agder	518 281	335 606	398 885	0	2 440	-	-	584 000
4201 Risør	241 486	30 813	75 826	103 206	-	-	-	238 054
4202 Grimstad	313 450	73 724	76 087	99 145	-	-	-	262 784
4204 Kristiansand	590 115	72 372	94 173	136 853	6 036	-	-	566 459
4205 Lindesnes	983 858	91 554	292 561	369 061	5 051	-	-	973 855
4206 Farsund	364 347	13 390	45 401	64 267	-	-	-	369 824
4207 Flekkefjord	179 189	5 390	20 196	36 177	-	-	-	189 780
4212 Vegårshei	295 115	13 628	104 057	142 543	-	-	-	319 973
4214 Froland	547 728	184 802	178 288	233 152	-	-	-	417 790
4216 Birkenes	368 651	45 985	156 054	235 202	4 000	-	-	405 813
4217 Åmli	505 647	79 653	130 990	176 890	12 236	-	-	484 130
4219 Evje og Hornnes	377 009	46 441	111 111	153 149	1 158	-	-	373 764
4220 Bygland	349 833	9 047	34 657	61 536	-	-	-	367 665
4221 Valle	306 889	18 513	21 525	47 299	-	-	-	314 150
4223 Vennesla	650 866	37 263	99 630	121 167	-	-	-	635 141
4224 Åseral	628 642	5 390	62 854	-71 543	-	10 000	10 000	488 856
4225 Lyngdal	422 564	67 445	66 909	265 381	-	-	-	553 592
4226 Hægebostad	264 153	27 331	35 055	58 972	-	-	-	260 739
4227 Kvinesdal	174 063	32 507	27 349	54 190	5 452	-	-	173 849
4228 Sirdal	101 548	5 390	6 213	11 442	-	-	-	101 387
Totalt	8 183 436	1 196 242	1 240 051	2 298 090	36 373	10 000	10 000	8 081 605

Agder – Team Revisjon AS har revidert Skogfondsregnskap og Rentemiddelregnskap for regnskapsåret 2020. Oppdrag ble utført i samsvar med ISRS 4400 «Avtalte kontrollhandlinger». Resultat og balanse regnskap viser tall for 2019. Dette er regnskapstall for Vest-Agder og Aust-Agder som ble slått sammen.

Skogfonds- og rentemiddelregnskap per 31.12.2020 for AGDER

<u>RESULTAT</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>
INNBTALINGER		
SKOGFOND		
Innbetalt skogfond	(56 052 516,00)	(68 248 835,00)
Innbetalt skog u/10 da	(209 233,00)	(177 163,00)
Innbetalt tilskudd	(23 362 385,00)	(28 396 697,00)
RENTEMIDLER		
Innvunne renter	(2 298 089,68)	(2 661 665,12)
Andre inntekter	(36 372,90)	(109 542,00)
Hentet fra prosjekt	(10 000,00)	(544 050,00)
	(81 968 596,58)	(100 137 952,12)
UTBTALINGER		
SKOGFOND		
Utbetalt	72 648 933,35	78 141 661,30
RENTEMIDLER		
Utbetalinger	1 196 242,44	1 813 131,06
Overført fylke, LDIR, andelslag	1 240 051,00	969 144,00
Satt av til prosjekt	10 000,00	10 000,00
	75 095 226,79	80 933 936,36
ANDRE INN- OG UTBTALINGER		
PROSJEKT		
Overført til prosjekt	(10 000,00)	(10 000,00)
Utbetalt fra prosjekt	10 000,00	548 103,39
	0,00	538 103,39
ÅRSRESULTAT	(6 873 369,79)	(18 665 912,37)
BALANSE		
EIENDELER		
BANKINNSKJUTT		
4200 RENTEMIDLER BANK	0,00	143 569,89
4200 FELLESKONTO FOR FYLKET	126 611,20	0,00
4200 MIDLERTIDIG MOTPOST.	307 400,00	233 523,00
4200 SPAREKONTO	228 398,07	0,00
4200 FELLESKONTO SP.SK.BANKEN	182 819 216,10	174 974 527,05
4200 FELLESKONTO SPARESK.BANKEN	7 199 984,52	7 690 965,83
INTERIMSKONTI		
4200 motkonto for posttype 40	0,00	(0,67)
FORDRINGER		
Fordringer skogfond	5 359 899,00	6 125 554,00
	196 041 508,89	189 168 139,10
EGENKAPITAL		
SKOGFOND OG RENTEMIDLER		
Skogfond	(187 569 164,88)	(180 593 964,23)
Rentemidler	(8 081 605,01)	(8 183 435,87)
PROSJEKTER		
Rentemidler prosjekt	(389 980,00)	(389 980,00)
4214 Tilskott tynning Froland	(759,00)	(759,00)
	(196 041 508,89)	(189 168 139,10)

Skogoppsyn Agder

Personale med skogfaglige oppgaver hos Statsforvalteren i Agder, landbruksavdelingen:

Tore Haugum, landbruksdirektør, Karl Gjermund Damli, fagleder skog / fylkesskogmester, Trude Engesland, rådgiver, Una Glende Janson, fylkesskogmester, Reidar Tveiten, seniorrådgiver, Branka Sapina, seniorrådgiver skogfond.

Tabell 12: Skogbruksansvarlige i kommunene.

Gjerstad/ Risør	Frode Lindland
Vegårshei/ Tvedestrand	Helge Sines t.o.m. april Martin Due-Tønnessen og Agnar Tore Vaaje f.o.m april
Åmli	Helge Sines f.o.m mai
Froland/ Arendal	Trude Engesland t.o.m. august Terje Flaten f.o.m. oktober
Grimstad	Bjørn Eilert Andersen t.o.m. november
Iveland/ Evje og Hornnes	Lars Johan Skjeggedal
Birkenes/Lillesand	Tormod Amundsen
Bygland/Valle/Bykle	Inge Olav Fjalestad
Kristiansand	Bjørn Harald Sandvik, Steinar Sunde og Ann Elin Teksdal
Vennesla	Rune Iveland
Lindesnes	Øyvind Jorstad og Arnar Christian Aas
Åseral	Ingunn Kile
Hægebostad	John Ivar Bjelland
Lyngdal	Atle Skjørestad
Farsund	Jan Fredrik Sundt
Kvinesdal	Edgar Vegge
Flekkefjord	Trond Konstali
Sirdal	Mona Kile

STATSFORVALTEREN I AGDER

Postboks 504, 4804 Arendal | sfagpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/ag

